

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap

Nudging en onderwijs: gedragsinzichten inzetten voor betere schoolkeuzes?

Lisanne Grimberg
Marc van der Steeg
Ib Waterreus

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap

Opzet

1. Gedragsinzichten en onderwijs
2. Gedragsinzichten en schoolkeuzes
3. Commentaar Borghans
4. Discussie

1. Gedragsinzichten en onderwijs

- Prachtig overzichtsartikel van Lavecchia et al. (2014): *Behavioural economics of education: progress and possibilities*
- 4 veelvoorkomende barrières voor jongeren (en/of hun ouders) om onderwijs als een investering te zien:
 - Sommigen focussen zich te veel op het heden
 - Sommigen hangen te veel vast aan routines
 - Sommigen focussen zich te veel op negatieve identiteiten
 - Foute keuzes zijn waarschijnlijker met te weinig informatie of te veel keuze-opties

Gedragsinzichten en onderwijs: lessen voor de NL-se overheid

1. Grotere bewustwording nodig voor gedragsbarrières die jongeren en hun ouders ervaren bij beleidsmakers en politici
2. Nudges als extra beleidsinstrument in de toolkit
 - › naast klassieke instrumenten als wetgeving, financiële prikkels en verstrekken van informatie
3. Laten inspireren door bewezen effectieve nudges in het buitenland en andere contexten
4. Uittesten nudges op kleinere schaal is cruciaal voorafgaand aan opschaling

Gedragsinzichten en schoolkeuzes

Probleem:

- Inspectie (2017): grote schoolverschillen in NL
- Lage SES ouders kiezen significant minder vaak voor goede basisscholen en wegen nabijheid zwaarder in
 - › Zie o.a. Borghans et al. voor NL (2014), Burgess et al. (2014) voor UK en Hastings & Weinstein (2010) voor US
 - › Aanwijzingen voor mindere kwaliteit leraren op scholen met veel lage SES leerlingen (Lachmansingh, 2016)

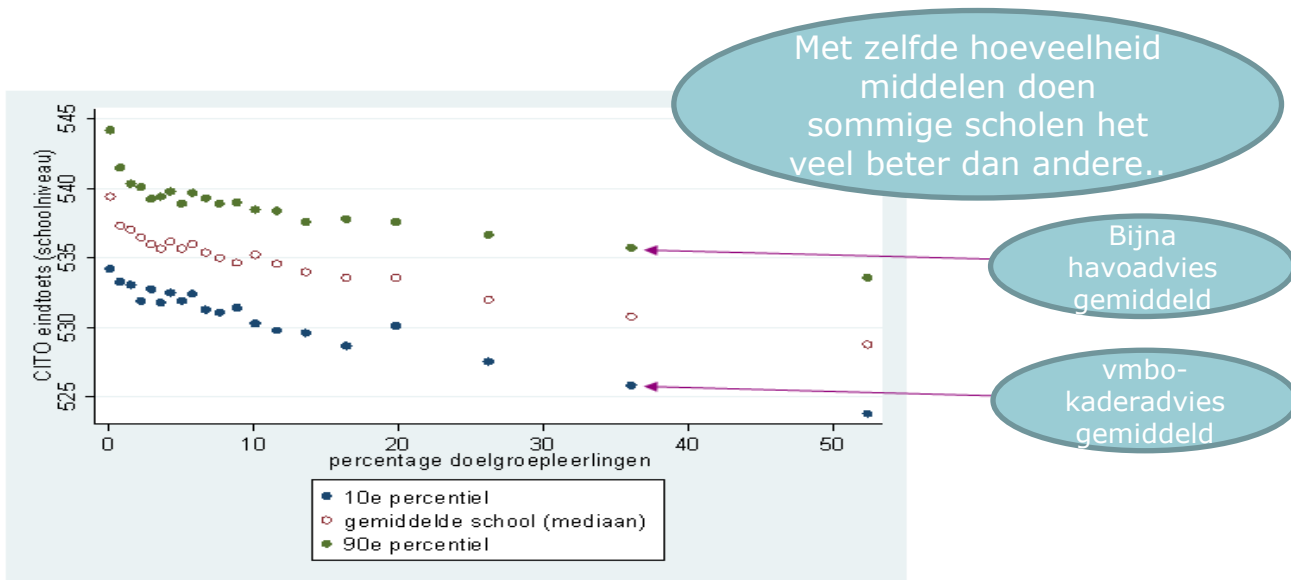
Gewenst gedrag:

- Lage SES ouders kiezen vaker voor betere scholen
- Zwakkere scholen voelen meer druk om zich te verbeteren

Grote schoolverschillen in NL

Enorme variatie in resultaten tussen scholen met doelgroep leerlingen

Huidige interventies

- Landelijk:
 - website scholenopdekaart.nl (voor PO en VO)
- Lokaal: bv. Amsterdam:
 - website schoolwijzer.amsterdam.nl
 - Informatiebrief van gemeente als kind 2,5 jaar is

Scholen op de kaart: zoeken op locatie

 Scholen op de kaart

Vind en vergelijk scholen bij jou in de buurt

Ik zoek een basisschool middelbare school

 Zoek

 Gebruik mijn locatie

Scholen op de kaart: zoeken op locatie

✕ 🔍 Zoek 📍 Mijn locatie Vergelijk scholen (0/5) ▾

Annie M.G. Schmidlaan 6 2652HJ Berkel en Rodenrijs	+ Vergelijk
R.K. Basisschool De Gouden Griffel Annie M.G. Schmidlaan 2 2652HJ Berkel en Rodenrijs	150 m + Vergelijk
Jenaplanschool De Kwakel Chrysantenhof 20 2651XK Berkel en Rodenrijs	800 m + Vergelijk
Prins Willem Alexanderschool Chrysantenhof 18 2651XK Berkel en Rodenrijs	810 m + Vergelijk
Basisschool Koningin Beatrix Westersingel 2 2651CP Berkel en Rodenrijs	1,01 km + Vergelijk

Basisonderwijs (14) 📄
 Speciaal basisonderwijs (1) 📄
 Speciaal onderwijs (0) 📄

Denominatie 📄

 Algemeen bijzonder (0) 📄
 Openbaar (2) 📄
 Protestants-christelijk (7) 📄
 Katholiek (6) 📄
 Samenwerking (0) 📄
 Confessioneel overig (0) 📄
 Overige (0) 📄

Onderwijsconcept 📄

 Dalton (1) 📄
 Dalton/Jenaplan (1) 📄
 Eigen tempo werkwijze (1) 📄
 Ervaringsgericht Onderwijs (0) 📄
 Freinet (0) 📄
 Jenaplan (2) 📄
 Jenaplan/Montessori (0) 📄
 Kees Boeke (0) 📄
 Montessori (0) 📄
 Nieuw / natuurlijk / conceptueel leren (0) 📄

Scholen op de kaart: vergelijken op veel dimensies mogelijk.....

Scholen vergelijken

[Home](#) / [Basisscholen](#) / [Zoekresultaten](#) / [Vergelijk](#)

Scholen in de vergelijking (4/5) ▾

▼ Vergelijk scholen op...

Algemene kenmerken

Ligging en contactgegevens

Aantal leerlingen

Profiel van de school

Organisatie

Schoolondersteuningsprofiel

Schooltijden en opvang

Resultaten

Resultaten eindtoets

Sociale opbrengsten

Waardering

Waardering Inspectie

Leerlingtevredenheid

..... en vereist veel doorklikken

Waardering Inspectie

Wat zegt de Inspectie over de scholen?

Christelijke Basisschool Prinses Maxima *

Jenaplanschool De Kwakel *

Prins Willem Alexanderschool *

R.K. Basisschool De Gouden Griffel *

► Toelichting van de scholen / meer informatie

Leerlingtevredenheid

▼ Toelichting van de scholen / meer informatie

Christelijke Basisschool Prinses Maxima

[Meer informatie op de schoolpagina >](#)

Jenaplanschool De Kwakel

[Meer informatie op de schoolpagina >](#)

Prins Willem Alexanderschool

[Meer informatie op de schoolpagina >](#)

R.K. Basisschool De Gouden Griffel

[Meer informatie op de schoolpagina >](#)

Leerlingtevredenheid

Toelichting van de school

De gegevens over de tevredenheidsspelingen zijn na en de leerlingen.

Hoe tevreden zijn leerlingen over de school?

Klik op het icoon om het rapport te downloaden:

CBS Prinses Maxima

CBS Prinses Maxima Leerlingtevredenheid 2012	Intermediair personeeltevredenheid 2012	Principaal 2012	Principaal 2013	Principaal 2014	Principaal 2015	Principaal 2016	Principaal 2017	Principaal 2018	Principaal 2019	Principaal 2020	Principaal 2021	Principaal 2022
2012	8,0	8,0	8,0	8,0	8,0	8,0	8,0	8,0	8,0	8,0	8,0	8,0
2013	8,0	8,0	8,0	8,0	8,0	8,0	8,0	8,0	8,0	8,0	8,0	8,0
2014	8,0	8,0	8,0	8,0	8,0	8,0	8,0	8,0	8,0	8,0	8,0	8,0
2015	8,0	8,0	8,0	8,0	8,0	8,0	8,0	8,0	8,0	8,0	8,0	8,0
2016	8,0	8,0	8,0	8,0	8,0	8,0	8,0	8,0	8,0	8,0	8,0	8,0
2017	8,0	8,0	8,0	8,0	8,0	8,0	8,0	8,0	8,0	8,0	8,0	8,0
2018	8,0	8,0	8,0	8,0	8,0	8,0	8,0	8,0	8,0	8,0	8,0	8,0
2019	8,0	8,0	8,0	8,0	8,0	8,0	8,0	8,0	8,0	8,0	8,0	8,0
2020	8,0	8,0	8,0	8,0	8,0	8,0	8,0	8,0	8,0	8,0	8,0	8,0
2021	8,0	8,0	8,0	8,0	8,0	8,0	8,0	8,0	8,0	8,0	8,0	8,0
2022	8,0	8,0	8,0	8,0	8,0	8,0	8,0	8,0	8,0	8,0	8,0	8,0

Over de school van 2012 zijn vaker tevreden dan ooit tevoren van een andere school.
De cijfers van de tevredenheid zijn de volgende jaren tevredenheidspelingen welke in een plan van aanpak worden opgenomen in het plan van aanpak van de school.

De cijfers van de tevredenheidspelingen zijn de volgende jaren tevredenheidspelingen welke in een plan van aanpak worden opgenomen in het plan van aanpak van de school.

De cijfers van de tevredenheidspelingen zijn de volgende jaren tevredenheidspelingen welke in een plan van aanpak worden opgenomen in het plan van aanpak van de school.

De cijfers van de tevredenheidspelingen zijn de volgende jaren tevredenheidspelingen welke in een plan van aanpak worden opgenomen in het plan van aanpak van de school.

De cijfers van de tevredenheidspelingen zijn de volgende jaren tevredenheidspelingen welke in een plan van aanpak worden opgenomen in het plan van aanpak van de school.

De cijfers van de tevredenheidspelingen zijn de volgende jaren tevredenheidspelingen welke in een plan van aanpak worden opgenomen in het plan van aanpak van de school.

De cijfers van de tevredenheidspelingen zijn de volgende jaren tevredenheidspelingen welke in een plan van aanpak worden opgenomen in het plan van aanpak van de school.

De cijfers van de tevredenheidspelingen zijn de volgende jaren tevredenheidspelingen welke in een plan van aanpak worden opgenomen in het plan van aanpak van de school.

De cijfers van de tevredenheidspelingen zijn de volgende jaren tevredenheidspelingen welke in een plan van aanpak worden opgenomen in het plan van aanpak van de school.

De cijfers van de tevredenheidspelingen zijn de volgende jaren tevredenheidspelingen welke in een plan van aanpak worden opgenomen in het plan van aanpak van de school.

De cijfers van de tevredenheidspelingen zijn de volgende jaren tevredenheidspelingen welke in een plan van aanpak worden opgenomen in het plan van aanpak van de school.

De cijfers van de tevredenheidspelingen zijn de volgende jaren tevredenheidspelingen welke in een plan van aanpak worden opgenomen in het plan van aanpak van de school.

De cijfers van de tevredenheidspelingen zijn de volgende jaren tevredenheidspelingen welke in een plan van aanpak worden opgenomen in het plan van aanpak van de school.

De cijfers van de tevredenheidspelingen zijn de volgende jaren tevredenheidspelingen welke in een plan van aanpak worden opgenomen in het plan van aanpak van de school.

De cijfers van de tevredenheidspelingen zijn de volgende jaren tevredenheidspelingen welke in een plan van aanpak worden opgenomen in het plan van aanpak van de school.

De cijfers van de tevredenheidspelingen zijn de volgende jaren tevredenheidspelingen welke in een plan van aanpak worden opgenomen in het plan van aanpak van de school.

De cijfers van de tevredenheidspelingen zijn de volgende jaren tevredenheidspelingen welke in een plan van aanpak worden opgenomen in het plan van aanpak van de school.

De cijfers van de tevredenheidspelingen zijn de volgende jaren tevredenheidspelingen welke in een plan van aanpak worden opgenomen in het plan van aanpak van de school.

De cijfers van de tevredenheidspelingen zijn de volgende jaren tevredenheidspelingen welke in een plan van aanpak worden opgenomen in het plan van aanpak van de school.

De cijfers van de tevredenheidspelingen zijn de volgende jaren tevredenheidspelingen welke in een plan van aanpak worden opgenomen in het plan van aanpak van de school.

De cijfers van de tevredenheidspelingen zijn de volgende jaren tevredenheidspelingen welke in een plan van aanpak worden opgenomen in het plan van aanpak van de school.

.... en levert uiteindelijk weinig informatie op t.b.v. schoolkeuze

Resultaten 1 - 2 van 2

CBS Prins Willem-Alexander, Berkel en Rodenrijs 2651 XK

Protestants-Christelijk

Basisonderwijs

● Basistoezicht

Toevoegen +

CNB Prins Willem Alexander, Berkel en Rodenrijs 2651 XR

Protestants-Christelijk

Basisonderwijs

● Basistoezicht

Toevoegen +

Ook vergelijken op schoolprestaties levert weinig op

Resultaten eindtoets

Uitleg

Wat zijn de gemiddelde scores op de eindtoets (**Centrale Eindtoets**) van de scholen in **2015/2016**?

* Opmerkingen over bovenstaande weergave:

- Jenaplanschool De Kwakel wordt niet getoond omdat deze school ROUTE 8 afneemt.
- Prins Willem Alexanderschool wordt niet getoond omdat deze school ROUTE 8 afneemt.
- Voor **Christelijke Basisschool Prinses Maxima** is deze indicator tijdelijk niet beschikbaar.
- Voor **Jenaplanschool De Kwakel** is deze indicator tijdelijk niet beschikbaar.
- Voor **Prins Willem Alexanderschool** is deze indicator tijdelijk niet beschikbaar.
- Voor **R.K. Basisschool De Gouden Griffel** is deze indicator tijdelijk niet beschikbaar.

Experiment VS (Hastings en Weinstein, 2008)

- RCT in achterstandsbuurten VS
- Experimentgroep:
 - › A4-tje in brievenbus met ranking van scholen in hun buurt op basis van toetsscores in het laatste jaar
- Controlegroep (business as usual):
 - › informatiepakket van ca. 100 pagina's met beschrijvingen van iedere school in het school district

Voorbeeld van A4-tje

Fast Facts About Your Choice Options

This table shows student test performance levels at each 2006-2007 school choice option for your transportation zone.

Test Score*	School Name and Program
88%	Villa Heights LI/TD
85%	Tuckaseegee LI/TD
81%	Elizabeth Traditional (East Grey Zone)
80%	Smith Language Academy
80%	Myers Park Traditional (West Grey Zone)
75%	Oakhurst Open/Paideia
73%	Morehead Math/Sci/Env Studies
73%	First Ward Accelerated Learning
71%	Highland Mill Montessori
70%	University Park Arts
69%	Irwin Ave. Open/Paideia
68%	Hornets Nest Communication Arts
67%	Winding Springs Leadership

65%	Lincoln Heights Elementary
65%	Westerly Hills Elementary
63%	Bruns Elementary
63%	Druid Hills Elementary
63%	Walter G. Byers Elementary
63%	Nathaniel Alexander Elementary
62%	Ashley Park Elementary
61%	Reid Park Elementary
60%	Thomasboro Elementary
New School	Irwin Ave. IB
New School	Oaklawn Language (K-4)

**Your Home School is: Druid Hills Elem.
Your Home School Test Score is: 63%**

*If you would like your child to attend a school other than your home school, you must submit a choice form.
You may submit up to 3 choices, and you are always guaranteed a spot at your home school.*

*This score is the average reading and math test score performance on the End of Grade exam for students at this school in the 2004-2005 school year. Information on school-level test score performance can be found for all schools at the CMS web site: www.cms.k12.nc.us.

Prepare for greatness.

Resultaten experiment Hastings & Weinstein (VS)

- 23 procent hogere kans om niet hun standaardschool te kiezen (38 vs 31 procent)
- Ouders die A4-tje ontvingen kozen school met gemiddeld 0.1 standaarddeviatie hogere toetsscores
 - Niemand kiest slechtere school dan standaardschool
 - 2 keer zo hoge kans om significant betere school te kiezen
- Kinderen uit experimentgroep presteerden vervolgens ook significant beter

Voorstel in KVS-artikel

- Experiment a la Hastings & Weinstein in gebieden met veel lage SES-ouders in NL
- Goed nadenken over welke uitkomstmaat opnemen in A4
 - Gemiddelde scores eindtoets?
 - › Nadeel: geen correctie voor leerlingkenmerken
 - Leerwinst?
 - › Als leerlingen tussen 2 leermomenten meer groeien dan verwacht mag worden
 - Toegevoegde waarde?
 - › Bijdrage die de school levert aan leerwinst van alle leerlingen

Reactie Borghans (1)

- Ik deel de opvatting dat we er niet zonder meer vanuit kunnen gaan dat ouders en leerlingen de juiste school of opleiding kiezen.
- Duidelijke informatie en steun bij die keuze is daarom gewenst.
- Maar we moeten terughoudend zijn om in die keuze te gaan sturen, want.....

Reactie Borghans (2)

1. Overheid weet niet goed wat mensen goed onderwijs vinden
 - › We ontkennen niet dat preferenties van ouders verschillen
 - › Huidige keuze-architectuur is niet neutraal! Zie Scholenopdekaart.nl en ranking op afstand
 - › Beoogde uitkomst van experiment is meer gelijke kansen en gemiddeld betere onderwijsuitkomsten
 - › Keuzevrijheid is groot goed in NL en blijft behouden

Reactie Borghans (3)

2. Overheid kan gevoelig zijn voor druk om het belang van bepaalde opleidingen en scholen te behartigen

- › Met 6347 basisscholen van allerlei richtingen lijkt dit risico zeer beperkt

3. Bij correctie voor relevante factoren vallen schoolverschillen mee

- › O.a. CPB en Inspectie gaan hier nader onderzoek naar doen

Vragen & discussie

- Wat vinden jullie van dit voorstel?
- Waar zien jullie kansen voor toepassen gedragsinzichten bij onderwijsbeleid en in de onderwijspraktijk?